सर्वमंगल माङ्गल्ये शिवे सर्वार्थसाधिके । शरण्ये त्र्यंबके गौरि नारायणि नमोऽस्तु ते ।।

संस्थापक डी. एन. शिर्के यांचे सर्वाधिक लोकप्रिय प्रकाशन ।। श्री गुरुदेव दत्तात्रेय प्रसन्न ।। पुणे व सातारा आवृत्ती

शास्त्रशुध्द संपूर्ण वार्षिक पंचांग

श्री महालक्ष्मी ®

सरस्वती पब्लिशिंग कंपनी प्रा.लि.,कोल्हापूर Mahalaxmi.com.co

३ मार्च २०२४

माघ–फाल्गुन श्री शालिवाहन शके १९४५ | विक्रम संवत् २०८० शिवशक ३५० | सौर वसंत ऋतू उत्तरायण

वार					
रवि	फाल्गुन कृ.६ ज्येष्ठा **३१** ईस्टर संडे संत एकनाथ षष्ठी नाथषष्ठी यात्रा पैठण रेवत्यर्कः सकाळी ७.४८ कालिकामाता रथोत्सव धारपुडी ता.खटाव रमजान मु.२०	माघ कृ.७ अनुराधा **३** गजानन महा.प्रकट दिन शेगांव, भानुसप्तमी, कालाष्टमी श्री अंबाबाई यात्रा हुपरी जागतिक वन्यजीव दिन अष्टका श्राद्ध मु.२१	माघ कृ.३० पूर्वा भाद्रपदा **१०** ज्ञानज्योती सावित्रीबाई फुले पुण्यदिन, द्वापार युगादि दर्श अमावास्या दुपारी २.३० पर्यंत, पानलिंग पालखी कावड वावरहिरे ता.माण मु.२८	फाल्गुन शु.८ मृग **१७** दुर्गाष्टमी उ.भाद्रपदार्कः रात्री ८.५३ श्री भैरवनाथ यात्रा नागराळे ता.पलूस जि.सांगली प्रवास करणेस शुभ मु.६	फाल्गुन शु.१४ पूर्वा फाल्गुनी **२४** होलिका प्रदीपन हुताशनी पौर्णिमा स.९.५४ नंतर, कुलधर्म, दत्त महाराज कवीश्वर पुण्यतिथी पुणे जागतिक क्षयरोग दिन मु.१३
सोम	**राहू काल** रविवार – दुपारी ४.३० ते ६.०० सोमवार – सकाळी ७.३० ते ९.०० मंगळवार – दुपारी ३.०० ते ४.३० बुधवार – दुपारी १२.०० ते १.३० गुरुवार – दुपारी १.३० ते ३.०० शुक्रवार – सकाळी १०.३० ते १२.०० शनिवार – सकाळी ९.०० ते १०.३०	माघ कृ.८ ज्येष्ठा **४** जानकी जन्म पूर्वा भाद्रपदार्कः दुपारी १२.३२ कवठेपिरान उरूस(सप्तर्षी यात्रा) जि.सांगली अन्वष्टका श्राद्ध मु.२२	फाल्गुन शु.१ उत्तरा भाद्रपदा **११** गोकर्ण–महाबळेश्वर रथोत्सव छ.संभाजीराजे बलिदान दिन वढु बु।।, उत्तरेश्वर यात्रा केम ता.करमाळा जि.सोलापूर चंद्रदर्शन शाबान मु.२९	फाल्गुन शु.९ आर्द्रा **१८** Mahalaxmi.com.co जानाईदेवी यात्रा निवकणे ता.पाटण, बिरदेव यात्रा रेंदाळ ता.हातकणंगले मु.७	फाल्गुन शु.१५ उ.फाल्गुनी **२५** धूलिवंदन करिदिन पौर्णिमा दुपारी १२.२९ पर्यंत कृष्णाबाई उत्सव महाबळेश्वर अकलाईदेवी यात्रा शेणोली ता.कराड मु.१४
मंगळ	**गोव्यातील उत्सव** दि.१ मंडूर डोंगरी शिमगोत्सव समाप्त दि.५ म्हार्दोळ जत्रा समाप्त दि.८ शिरोडे, रामनाथी सांखवाळ व तांबडी सुर्ल जत्रा, श्री सप्तकोटीश्वर रथोत्सव नार्वे दि.११ श्री कामाक्षीदेवी दिवजा जत्रा शिरोडे दि.१२ माल्याची जत्रा(दिवजा) महापर्वणी खांडोळा, माशेल दि.१४ सातेरी जत्रा पाळे–शिरदोन दि.२५ वेताळ जत्रा खोल–काणकोण दि.३० फातर्पे गुलाल छत्रोत्सव रंगपंचमी, श्री शांतादुर्गा कुंकळ्ळीकरीण छत्रोत्सव फातर्पा–केपे	माघ कृ.९/१० मूळ **५** श्री रामदास नवमी संत मुक्ताई यात्रा मुक्ताईनगर नरवीर तानाजी मालुसरे पु.ति. म्हस्कोबानाथ व जोगेश्वरीदेवी यात्रा गोपाळवाडी ता.दौंड सज्जनगड यात्रा मु.२३	फाल्गुन शु.२/३ रेवती **१२** रामकृष्ण परमहंस जयंती यशवंतराव चव्हाण जन्मदिन स्वामी समर्थ(अक्कलकोट) महापर्वणी गिरगाव चौपाटी मुंबई रमजान रोजे प्रा. रमजान मु.१	फाल्गुन शु.१० पुनर्वसु **१९** शनिचे दर्शन कलंकी केशव प्रकट दिन बेलगाव ता.बार्शी, जानाईदेवी यात्रा दुसाळे ता.पाटण मु.८	फाल्गुन कृ.१ हस्त **२६** वसंतोत्सवारंभ अभ्यंगस्नान, आम्रकुसूम प्राशन मांगीरबाबा, भानोबा, बालोबा यात्रा देहरे ता.जि.नगर मु.१५
बुध		माघ कृ.११ पूर्वाषाढा **६** Mahalaxmi.com.co विजया स्मार्त एकादशी श्री सिध्देश्वर यात्रा टोके बोअरिंग मारणेस शुभ मु.२४	फाल्गुन शु.४ अश्विनी **१३** विनायक चतुर्थी छ.संभाजीराजे धर्मवीर दिन धर्मवीर गड पेडगाव ता.श्रीगोंदा गणेश उत्सव मळण ता.गुहागर पारशी आबान मासारंभ मु.२	फाल्गुन शु.११ पुष्य **२०** आमलकी एकादशी विषुव दिन, मेषायन स.८.३५ संत शेख महम्मद यात्रा श्रीगोंदा जि.नगर मु.९	फाल्गुन कृ.२ चित्रा **२७** 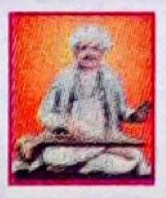 संत तुकाराम बीज बीजोत्सव देहू, डोर्लेवाडी ता. बारामती, कण्हेरखेड ता.कोरेगाव साटम महाराज पु.ति.दानोली ता.सावंतवाडी मु.१६
गुरु	जावळ मुहूर्त– दि.३,७, दि.११,१७,२०,२६,२७	माघ कृ.१२ उत्तराषाढा **७** भागवत एकादशी श्री परमहंस योगानंद पुण्यदिन श्रवणोपवास, दाराची चौकट बसविणेस शुभ दिवस मु.२५	फाल्गुन शु.५ भरणी **१४** मीन संक्रांती दुपारी १२.३४ बिरदेव यात्रा मसूर ता.कराड अण्णा महाराज पुण्यतिथी सैदापूर ता.कराड महर्षी याज्ञवल्क्य जयंती मु.३	फाल्गुन शु.१२ आश्लेषा **२१** जागतिक वनीकरण दिन तिथीवासर स.८.५८ पर्यंत भारतीय चैत्र मासारंभ व शके १९४६ प्रारंभ, गोविंद द्वादशी नीरवी उरूस ता.शिरुर जमशेदी नवरोज मु.१०	फाल्गुन कृ.३ स्वाती **२८** संकष्ट चतुर्थी चंद्रोदय रात्री ९.२२ शिवजयंती(तिथी) मु.१७
शुक्र	माघ कृ.६ स्वाती **१** रामकृष्ण जन्मोत्सव भालकी जि.बिदर, दावलमलिक उरूस वाठार तर्फ वडगाव ता.हात. पीर गेसूदराज उरूस आमणापूर ता.पलूस शाबान मु.१९	माघ कृ.१३ श्रवण **८** प्रदोष 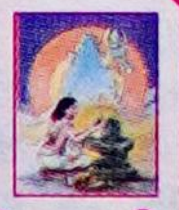 महाशिवरात्री निशिथकाल उ.रात्री १२.२५ ते उ.रात्री १.१३, कागुंरमलदेवी उत्सव शिरवली ता.भोर(पुणे) संत गाडगेबाबा जयंती(तिथी) जागतिक महिला दिन मु.२६	फाल्गुन शु.६ कृत्तिका **१५** जागतिक ग्राहक हक्क दिन दत्त महा.समाधीकाल आष्टा दत्तात्रय गंधेमामा महा.पु.ति. वाल्हे ता.पुरंदर, वामनबाबा पु.ति.तळोजे ता.पनवेल मु.४	फाल्गुन शु.१३ मघा **२२** प्रदोष जागतिक जल दिन रेवणाराध्य जयंती (वीरशैव) देवी करंजेश्वरी शिमगा उत्सव प्रारंभ गोवळकोट– पेठमाप ता.चिपळूण मु.११	फाल्गुन कृ.४ विशाखा **२९** Mahalaxmi.com.co गुडफ्रायडे श्री वेढे महाराज पुण्यतिथी परांडा बार्शी मु.१८
शनि	माघ कृ.६ विशाखा **२** Mahalaxmi.com.co पूर्वेद्युः श्राध्द मु.२०	माघ कृ.१४ धनिष्ठा/शततारका **९** २ रा शनि. अमावास्या सायं.६.१८ नं. स्वामी युक्तेश्वर पुण्यदिन वाघेश्वर यात्रा मांडवगण फराटा ता.शिरूर, कात्रेश्वर रथोत्सव कातरखटाव ता.खटाव मु.२७	फाल्गुन शु.७ रोहिणी **१६** राष्ट्रीय लसीकरण दिन महाराजा मल्हारराव होळकर जयंती, अमृत सकाळी ६.४८ ते सायं.४.०४, विहीर खणणेस शुभ दिवस मु.५	फाल्गुन शु.१३ पूर्वा फाल्गुनी **२३** ४ था शनि. क्रांतिवीर भगतसिंग, राजगुरू व सुखदेव शहीद दिन जागतिक हवामान दिन बोलवाड उरूस ता.मिरज मु.१२	फाल्गुन कृ.५ अनुराधा **३०** रंगपंचमी कानिफनाथ यात्रा–मढी जि. नगर, गोरक्षनगर सोमाटणे ता. मावळ व गिलबेलेनगर पिंपरी चिंचवड, भैरवनाथ बगाड यात्रा बावधन ता.वाई मु.१९

तिथीविषयक माहिती

दि.३ श्री उज्जैनगिरी महाराज पुण्यतिथी सप्ताह प्रारंभ सोमेवाडी ता.सांगोला
दि.५ घाटजाई यात्रा पाचगणी
दत्तगिरीजी महाराज पु.ति.सोरडी ता.जत
श्री मायाक्का यात्रा सावर्डे ता.तासगाव
देवी करंजेश्वरी वाढदिवस गोवळकोट– पेठमाप ता.चिपळूण
श्री भैरवनाथ यात्रा करंजगाव ता.भोर
चिंतामणी महाराज पु.ति.आरग ता.मिरज
दि.८ पंचक रात्री ९.२० नंतर
पंडिताराध्य विश्वाराध्य जयंती
संत गुलाबबाबा यात्रा मौजे रेडा ता.इंदापूर
वेदप्रणित रेडा समाधी उत्सव आळे ता.जुन्नर
मारुती यात्रा किणी ता.हातकणंगले
दि.८ महाशिवरात्री यात्रा खालील ठिकाणी
श्री कुणकेश्वर यात्रा देवगड जि.रत्नागिरी
श्री रामतीर्थ यात्रा आजरा
शंभू महादेव यात्रा कणेरीमठ ता.करवीर
अमृतेश्वर यात्रा गोटखिंडी ता.वाळवा
आत्मलिंग यात्रा चिंचोली ता.शिराळा
मल्लिकार्जुन यात्रा चकदेव–वाघाळे
ओम श्री सोमनाथ व अयप्पा महाप्रसाद कुसरुंड ता.पाटण जि.सातारा
तारकेश्वर यात्रा तारळे जि.सातारा
नागाचे कुमठे यात्रा ता.खटाव
सोमनाथ पालखी मसले–चौधरी ता.मोहोळ
पंचाक्षरी यात्रा माळकवठे ता.द.सोलापूर
महादेव यात्रा सारोळे ता.मोहोळ
सिध्देश्वर यात्रा माचणूर ता.मंगळवेढा
महाशिवरात्री उत्सव चांडगाव ता.श्रीगोंदा
महादेव यात्रा क्षेत्र बेलेश्वर ता.जि.बीड
देव व्याडेश्वर पालखी व यात्रा गुहागर
हरिहरेश्वर व जीवना यात्रा श्रीवर्धन
दि.९ बाळसिध्द यात्रा घोगाव ता.कराड
निनाईदेवी यात्रा उमरकांचन ता.पाटण
भगवान आदिनाथ वार्षिक मस्तकाभिषेक नांदणी ता.शिरोळ
नामदेव लवटे म.पु.ति.कोथाळे ता.माळशिरस
कुरुंदवाड यात्रा
बसवेश्वर यात्रा डिग्रज ता.मिरज
माणकेश्वर यात्रा सुरूल जि.सांगली
राम यात्रा करगणी ता.आटपाडी
नागनाथ यात्रा नागाव–कवठे ता.तासगाव
दि.१० बुधाचे पश्चिमेस दर्शन
सिध्देश्वर यात्रा लिंपणगाव ता.श्रीगोंदा
शिवानंदस्वामी परभणीकर पु.ति.सोलापूर
देव रामेश्वर रथोत्सव आकेरी ता.कुडाळ
आंबरसाहेब उरूस कर्नाळ ता.मिरज
दि.११ संत निळोबाराय यात्रा प्रारंभ पिंपळनेर ता.पारनेर जि.नगर
श्री सिद्धेश्वर यात्रा शिवपुरी ता.वाळवा
देव रामेश्वर(रामलिंग) भंडारा ऐतवडे बुद्रुक ता.वाळवा
महाकालीदेवी यात्रा कुंभार्ली ता.चिपळूण
भीमाचा उत्सव सामानगड ता.गडहिंग्लज
महादेवस्वामी धर्मरमठ यात्रा जनवाड ता.चिकोडी व शेडशाळ ता.शिरोळ
दि.१२ पंचक रात्री ८.२९ पर्यंत
माणकेश्वर मल्हारी यात्रा पेठ–इस्लामपूर
रामकृष्ण क्षीरसागर महा.जयंती नगर
श्री बिरदेव यात्रा वाशी ता.करवीर
शिरकाईदेवी यात्रा तारदाळ ता.हातकणंगले
हजरत राजेबागस्वार उरूस रुकडी

यापुढील तिथीविषयक माहिती या महिन्याचे मागे पहा.

शुभ दिवस– दि.३ दु.३.५४ प.शुभ दिवस, दि.४ सायं.४.२० नं.शुभ, दि.६ दु.२.५१ नं.शुभ, दि.७ व दि.११ शुभ, दि.१३ दु.२.४१ पर्यंत शुभ, दि.१५ मध्यम, दि.१६ शुभ, दि.१७ स. ९.३९ ते सायं.४.४६ प.शुभ, दि.१८ मध्यम, दि.१९ शुभ दिवस, दि.२० दुपारी १.१९ पर्यंत शुभ, दि.२६ व दि.२७ शुभ दिवस, दि.२९ मध्यम दिवस, दि.३० शुभ दिवस

त्याज्य दिवस दि.१,२,९,१४,२१,२२,२५

भूमिपूजन मुहूर्त– दि.६,७,१६,२०, दि.२१,२३,३०
वास्तू मुहूर्त– दि.६,७,१६,२०,२७,३०
उपनयन मुहूर्त– दि.१९,२०,२१,२७

दि.८ महाशिवरात्री

साखरपुडा मुहूर्त– दि.३,४,६,७,११, दि.१३,१५,१६,१७,२३,२६,२७,३०
विवाह मुहूर्त– दि.३,४,६,१६,१७,२६, दि.२७,३०

सरस्वती पब्लिशिंग कंपनी प्रा.लि.
१२१७/२, ए वॉर्ड, शिवाजी पेठ,
कोल्हापूर. फोन : ०२३१-२५३०३२५

'श्रीक्षेत्र केदारनाथ' (मागील पानावरून)

एप्रिल महिन्यामध्ये कधी कधी येथील वातावरण थंड असू शकते.

जुलै ते ऑगस्ट : हे दोन महिने टाळले तर बरे होईल. या कालावधीमध्ये पाऊस, ढगफुटी, दरड कोसळून रस्ते बंद होणे, भूस्खलन, नद्यांना पूर येणे इ. गोष्टी केदारनाथ परिसर तसेच उत्तराखंड राज्यामध्ये वारंवार घडत असतात. अनेकवेळा खराब वातावरणामुळे प्रशासन अचानक यात्रा स्थगित करते.

सप्टेंबर ते नोव्हेंबर : ज्यांना गर्दी कमी असताना प्रवास करायचा आहे, अशा लोकांसाठी हा कालावधी योग्य आहे. शरद ऋतूमध्ये पावसाळी हवामानाचा धोका कमी असतो. तसेच तापमान देखील थंड होण्यास सुरुवात झालेली असते. हिमवर्षावास ऑक्टोबरच्या उत्तरार्धानंतर सुरुवात होऊ शकते. त्यामुळे सप्टेंबर ते मध्य ऑक्टोबर या कालावधीची निवड केलेली बरी. या दरम्यान रात्री मंदिर परिसरातील तापमान ८ ते ० अंश सेल्सिअसपर्यंत थंड असू शकते. या कालावधीमध्ये हलक्या स्वरूपाचा पाऊस पडत असतो. जसजसा नोव्हेंबर महिना जवळ येतो तसतसे तापमानात घट होण्यास सुरुवात होते.

यात्रेची तयारी – प्रवाश्यांनी सामानाचे पॅकिंग करताना गौरीकुंड ते केदारनाथ मंदिर व पुन्हा गौरीकुंड येथे परत येण्यासाठी एक स्वतंत्र बॅकपॅक घ्यावी. या बॅकपॅकचे वजन पाच किलोपेक्षाही कमी असावे. या बॅकपॅकमध्ये रात्री झोपताना घालण्यासाठी बॉडी वॉर्मर लेगिंग व टॉप, स्वेटर, कानटोपी, हातमोजे, पायमोजे वगैरे साहित्य असावे. एक थर्मास, खाण्यासाठी दशमी, गूळपोळी, चिक्की इ.सारखे पदार्थ, पाण्यात विरघळणारी हायड्रेटींग पावडर इतके साहित्य असावे. जर वरती मुक्काम करावयाचा नसल्यास फार गरम कपडे घेण्याची गरज नाही. साहित्यामध्ये एक छत्री, फोल्डेबल ट्रेकिंग स्टीक असलेली बरी. सप्टेंबर ते नोव्हेंबर दरम्यान प्रवास करायचा असेल तर हिटिंग पॅड वगैरे तीव्र थंडीपासून बचाव करण्यासाठी लागणारे साहित्य असलेले बरे.

आपले मुख्य साहित्य गौरीकुंड किंवा सोनप्रयाग येथील आपल्या लॉजच्या लॉकरमध्ये अथवा आपल्या टॅक्सी इ. वाहनांमध्ये ठेवून केदारनाथ यात्रेसाठीचा स्वतंत्र बॅकपॅक पाठीवर घेऊनच आपल्या केदारनाथ ट्रेकची सुरुवात करावी. अन्यथा आपणास साहित्यासाठी एक पिट्टू (मदतनीस) भाड्याने घ्यावा लागतो. सामानाच्या वजनानुसार हे पिट्टू एका वेळेसाठी रुपये १५०० ते ३००० इतके भाडे आकारतात.

ट्रेकसाठीचा पेहराव हा हवामानानुसार ठरवावा लागतो. उन्हाळ्यामध्ये वातावरण कितीही साफ असले तरी आपल्या बॅकपॅकमध्ये रेनकोट व छत्री असावी. रेनकोटची निवड टू पीस (जॅकेट व पँट)ची करावी. आपल्या बॅकपॅकसाठी सुध्दा वॉटरप्रुफ कव्हर घ्यावे. निष्कारण पाण्याच्या बाटल्या व खाद्यपदार्थ घेऊन ओझे करू नये. संपूर्ण ट्रेकमध्ये असंख्य हॉटेल्स आहेत. हिवाळ्यामध्ये प्रवास करताना डी कॅथलॉन वगैरे कंपन्यांचा –५ अंश तापमानापर्यंत चालणारा दोन थरांचा रेनकोट निवडावा व पायामध्ये घालण्यासाठी आतून गरम ठेवू शकणारी पण बाहेरून रेनकोटचे काम करणारी ट्राऊझर निवडावी. पायामध्ये चांगले वॉटर रेझिस्टंट ट्रेकिंगचे बूट असणे खूप गरजेचे आहे. कारण वाटेत अनेक ठिकाणी लहान झरे देखील आहेत. बॅकपॅकमध्ये एक लहान बॅटरी, मोबाईल चार्जर, पॉवर बँक सोबत ठेवावी.

केदारनाथचे दर्शन – केदारनाथ बेसकॅम्पला पोहोचल्यावर मंदिराच्या दिशेने चालत गेल्यास वाटेतच दर्शनाची रांग सुरू झालेली दिसते. अनेकवेळा भाविकांना दोन तास वगैरे रांगेत थांबूनसुध्दा गर्भदर्शन मिळत नाही. बरेच वेळेस मंदिरातील आतील डागडुजी सुरू असल्यास गर्भदर्शन बंद केलेले असते. पण केदारनाथचे जवळून दर्शन हे सर्वांनाच मिळते. वरती मुक्काम करणार असल्यास मध्यरात्रीचे दर्शनासाठी अभिषेकाचा पास काढावा. एका पाससाठी पाच हजार रुपयांची पावती करावी लागते व एका पासवर पाच व्यक्तींना प्रवेश मिळतो. हे दर्शन अतिशय व्यवस्थित होते तसेच काही काळ आपणास मंदिराचे गर्भामध्ये केदारनाथाजवळ थांबता येते. तसेच स्वहस्ताने केदारनाथाचा अभिषेक देखील करता येतो. ही सुविधा मध्यरात्री ११ ते पहाटे ४ पर्यंतच असते. हा पास मंदिरामागील असलेल्या ऑफिसमध्ये दिवसाच खरेदी करावा लागतो. केदारनाथाचे दर्शन घेतल्यानंतर मंदिराचे मागील बाजूस असलेल्या आदि शंकराचार्यांच्या समाधीचे दर्शन घ्यावे. तसेच केदारनाथ मंदिरापासून ७०० मीटर अंतरावर भैरवनाथाचे मंदिर आहे. तेथून मंदिर परिसराचे अद्भुत नजारे दिसतात. २०१३ साली आलेल्या महारौद्र प्रलयापासून मंदिराचा बचाव करणारी महाकाय शिळा ही मंदिराच्या पाठीमागे आहे. या शिळेस 'भीम शिळा' असे म्हणतात व मंदिराचे रक्षण करणाऱ्या या शिळेस भाविक श्रध्देने पूजतात. अलिकडील काळात प्रसिध्दीस आलेल्या मेडिटेशन केव्हज् (ध्यानासाठीच्या गुहा/ रुद्र गुहा) या मंदिरापासून साधारण १ कि.मी. अंतरावर आहेत व तेथे राहण्याची सुध्दा सोय आहे.

मंदिर परिसरामध्ये राहण्याची सोय– मंदिर परिसरामध्ये राहण्यासाठी अनेक यात्री निवास, धर्मशाळा वगैरे आहेत. पण त्यांचे बुकिंग आधीच ऑनलाईन करावे. साधारणतः एका चार बेडच्या रूमसाठीचे एका रात्रीचे भाडे सिझननुसार चार हजार ते दहा हजार रुपये पर्यंत असते. या भाड्यामध्ये अंघोळीसाठी गरम पाणी तसेच जेवण/ नाष्टा वगैरे दिला जातो. या रूम्सना अॅटॅच बाथरूमदेखील असते. काही ठिकाणी गढवाल मंडल विकास निगम (GMVN) यांचे कॉटेजिस आहेत. पत्र्याच्या कॉटेजिसमध्ये हिवाळ्यामध्ये राहणे टाळावे. तसेच कॉटेजिसना अॅटॅच बाथरूम सुविधा नसते. https://GMVNonline.com या वेबसाईटवरून गौरीकुंड तसेच केदारनाथ येथील (GMVN) च्या हॉटेल/कॉटेजमध्ये राहण्यासाठीचे बुकिंग करता येते.

मंदिर परिसरामध्ये चांगल्या पध्दतीचे शाकाहारी जेवण व नाष्टा पुरविणाऱ्या अनेक खानावळी आहेत. सर्वसाधारणपणे पाण्याची बॉटल अथवा चहा पन्नास रुपयांना मिळतो, तर नाष्टा शंभर रुपये प्लेट व जेवण साधारणतः दोनशे रुपयांच्या आसपास मिळते. तर काही ठिकाणी सेवाभावी संस्था मोफत भंडाऱ्याचे जेवणही पुरवितात.

यात्रेसाठीची पूर्वतयारी – पायी व घोडेस्वारीने प्रवास करणाऱ्यांनी किमान दोन-तीन महिन्यांपूर्वीपासूनच दररोज तीन ते पाच कि.मी. चालणे, प्राणायाम, योगासन वगैरे करावे. चाळिशीनंतरच्या सर्वांनी जाण्यापूर्वी एकदा आपली वैद्यकीय तपासणी करून घ्यावी व आपल्या यात्रेसंबंधी आपल्या डॉक्टरांशी चर्चा करावी. तसेच आपणास नित्याने सुरू असलेल्या औषधांविषयी मार्गदर्शन घ्यावे. सर्वांनीच यात्रेस निघण्यापूर्वी आपल्या डॉक्टरांचे फिटनेस सर्टिफिकेट जवळ बाळगण्यास हरकत नाही.

यात्रेची नोंदणी – केदारनाथ यात्रेची तयारी करताना सर्वप्रथम यात्रेचे ऑनलाईन रजिस्ट्रेशन https://registrationand touristcare.uk.gov.in या वेबसाईटवर करावे. यात्रेचा पास मोबाईलमध्ये अथवा प्रिंट स्वरूपात जवळ ठेवावा.

हेलिकॉप्टर बुकिंग – ज्यांना हेलिकॉप्टरने यात्रा करावयाची आहे त्यांनी आपली फसगत टाळण्यासाठी प्रथम https://heliservices.uk.gov.in या वेबसाईटवर रजिस्ट्रेशन करावे व त्यानंतर https://heliyatra.irctc.co.in या वेबसाईटवरून तिकीट खरेदी करावे. तिकिटाचे दर एका वेळेसाठी साधारण ३५०० रुपये असतात, मात्र परतीचे तिकीट काढताना किमान पाच तास केदारनाथ मंदिर परिसरामध्ये थांबता येईल अशा वेळा निश्चित कराव्यात. हेलिकॉप्टरने प्रवास करताना प्रवाश्यांना फक्त पाच किलो वजनाची लहान आकाराची बॅग सोबत घ्यायला परवानगी आहे.

महत्वाच्या सूचना –

❖ गौरीकुंडपासून सोनप्रयागला परत येण्यासाठी संध्याकाळी चारनंतर मॅक्सीकॅबसाठी मोठी रांग असते. अनेकवेळा एक तासापेक्षा जास्त कालावधी मॅक्सीकॅब मिळण्यासाठी लागतो. मॅक्सीकॅबमधून सोनप्रयागला जाण्यासाठी दोन तास लागतात. त्यामुळे आपण संध्याकाळी परत येणार असाल तर शक्यतो गौरीकुंड अथवा सोनप्रयाग येथे हॉटेल आगाऊच बुक केलेले असावे.

❖ शक्यतो आदल्या दिवशी गौरीकुंडला राहावे. येथूनच स्नान वगैरे करून पहाटे पाचच्या दरम्यान ट्रेकची सुरुवात करावी.

❖ घोडेस्वारीने जर जायचे असल्यास हॉर्स रायडिंग हेल्मेट सोबत घेऊन जावे. तसेच सॅडलमध्ये व्यवस्थित बसतील असे योग्य हॉर्स रायडिंग बूट वापरावेत. जीन्स वगैरे घालून बसू नये. शक्यतो पायामध्ये ट्रॅकपँट अथवा थ्रीच असावी.

❖ ट्रेकिंग करताना दम लागण्यास सुरुवात झाल्यास त्वरित थांबून काही काळ त्या ठिकाणी विश्रांती घ्यावी.

❖ शक्य असल्यास एक फिटनेस बँड हातामध्ये घालावा म्हणजे हार्टबीट वगैरे इ. गोष्टींवर लक्ष ठेवता येईल.

❖ हरिद्वार किंवा ऋषिकेश येथे राहण्याचा विचार असल्यास केदारनाथ यात्रा झाल्यानंतर परतीच्या प्रवासापूर्वी एखाददुसरा दिवस विश्रांतीसाठी या ठिकाणांमध्ये राहावयास हरकत नाही. ऋषिकेश येथे त्रिवेणी संगम घाटावर सायंकाळची गंगा आरती अनुभवता येते. तसेच लक्ष्मण झुला, राम झुला, तपोवन, गीता आश्रम, बिटल्स् आश्रम इ. ठिकाणी भेट देता येते. हरिद्वार येथे 'हरी की पावडी' (हरीची पायरी) या घाटावर गंगा आरतीचा अनुभव घेता येतो, तसेच मानसादेवी मंदिर, चंडीदेवी मंदिर, मायादेवी मंदिर वगैरे अनेक मंदिरे तसेच आश्रमांना भेट देता येते. या दोन्ही ठिकाणी भाविकांना गंगास्नान करण्यासाठी सुरक्षित घाट उपलब्ध आहेत.

❖ केदारनाथबरोबरच बद्रिनाथ यात्रा करावयाची असल्यास प्रथम केदारनाथ यात्रा करावी लागते. सोनप्रयाग ते बद्रिनाथ हे अंतर साधारणतः ८ तासांचे आहे व बद्रिनाथ मंदिरासाठी ट्रेक वगैरे करावा लागत नाही. बद्रिनाथ ते हरिद्वार प्रवासासाठी १० ते ११ तास लागतात.

❖ हरिद्वार/ऋषिकेश ते केदारनाथ हा प्रवास करताना वाटेत देवप्रयाग संगम दिसतो. या ठिकाणी अलकनंदा व भागिरथी नद्यांचा संगम होऊन गंगेचा उगम होतो.

असे हे केदारनाथ मंदिर प्राचीन भारतीय स्थापत्यकलेचा एक अद्भुत नमुना असून या पवित्र स्थळाला भेट देण्याचा आनंद वेगळाच आहे.

मार्च महिन्यातील तिथीविषयक माहिती येथे पहा

दि.१४ संक्रमण पुण्यकाल दुपारी १२.३४ ते सायं.६.४६
श्री उघडनाथ महाराज पुण्यतिथी शिगाव ता.वाळवा
दि.२० श्री अंबिकादेवी किरणोत्सव प्रारंभ ममदापूर(KL) ता.निपाणी
दि.२१ कणकेश्वर यात्रा म्हैसाळ (एस.) ता.मिरज
यशवंत महा.जालनापूरकर पु.ति.बार्शी
दि.२२ ह.माँसायबी व कालिशाहवली उरूस माणगाव ता.हातकणंगले
दि.२५ ***छायाकल्प चंद्रग्रहण (नियम पाळू नयेत)***
धुळोबादेव जन्मकाळ धुळोबा डोंगर घारेवाडी ता.कराड
दि.२७ जागतिक रंगभूमी दिन
बीजोत्सव खेराडे वांगी ता.कडेगाव
संत यशवंत बावदाने महाराज पु.ति. पाडोळकरवाडी ता.मंगळवेढा
दि.३० श्री जोगेश्वरी यात्रा पोसेवाडी ता.खानापूर जि.सांगली
अर्जुनेश्वरदेव यात्रा अर्जुनवाड ता.शिरोळ
यशवंतबाबा पु.ति.मायणी ता.खटाव
दि.३१ गोपालनाथ महा.नाथषष्ठी उत्सव भोसलेवाडी उंब्रज ता.कराड

रुचिपालट

चमेली फुलांचे सरबत

साहित्य : चमेली फुले पाव कप, पाणी ४ कप, साखर किंवा गूळ पावडर १ कप, मिरीपूड, सुंठ पावडर, ओवा पावडर, बडीशेप पावडर प्रत्येकी पाव टी स्पून, चिमूटभर जायफळ पूड, आवश्यकतेनुसार पाणी, (सजावटीसाठी गुलाब पाकळ्या) इ.

कृती : सर्वप्रथम गॅसवर पॅनमध्ये पाणी उकळून घ्यावे व त्यामध्ये स्वच्छ धुतलेली चमेलीची फुले घालावीत. त्यामध्ये साखर किंवा गूळ पावडर घालून ढवळावे व उकळून घ्यावे. हे मिश्रण विरघळल्यानंतर गॅस बंद करावा. त्यानंतर इतर जिन्नस घालून सदरचे मिश्रण एकजीव करून गाळून घ्यावे. आयत्यावेळी हा तयार झालेला अर्क ग्लासमध्ये पाव भागामध्ये घालावा व थंड पाणी घालून ढवळून घ्यावे. असे हे तयार झालेले चमेली फुलांचे सरबत गुलाब पाकळ्यांनी सजवून प्यावयास द्यावे.

संकष्ट चतुर्थी
चंद्रोदय दि.२८ मार्च

				बारामती	०९.१६	रत्नागिरी	०९.२३	मार्गाव	०९.१६	बेंगलोर	०८.५६	बिदर	०९.०४
				सातारा	०९.२०	चिपळूण	०९.२०	फोंडा	०९.१६	बेळगाव	०९.१७	कारवार	०९.१६
				कराड	०९.१९	राजापूर	०९.१९	पणजी	०९.१६	बागलकोट	०९.०९	हुबळी	०९.१२
मुंबई	०९.२६	पनवेल	०९.२६	कोल्हापूर	०९.१९	दापोली	०९.२५	छ.संभाजीनगर	०९.१९	गोकाक	०९.१३	धारवाड	०९.१२
ठाणे	०९.२६	पालघर	०९.२८	सांगली	०९.१५	सावंतवाडी	०९.१७	अहमदनगर	०९.१८	निपाणी	०९.१७	म्हैसूर	०८.५९
कल्याण	०९.२६	नाशिक	०९.२४	सोलापूर	०९.१२	कणकवली	०९.१७	धाराशिव	०९.१२	अथणी	०९.१५	हैद्राबाद	०९.०२
डोंबिवली	०९.२६	महाड	०९.२५	पंढरपूर	०९.१६	वेंगुर्ला	०९.१७	लातूर	०९.०८	मुधोळ	०९.१३	दिल्ली	०९.२७
अलिबाग	०९.२६	पुणे	०९.२२	मंगळवेढा	०९.१६	म्हापसा	०९.१७	नागपूर	०९.०४	विजयपूर	०९.११	बडोदा	०९.३१

राशिभविष्य : मार्च २०२४

मेष – पूर्वार्धात आर्थिक प्राप्ती चांगली होईल. मित्रांसाठी, नातेवाईकांसाठी खर्च होईल. उत्तरार्धात अवास्तव व अनाकलनीय खर्च उद्भवेल. परदेशगमन घडेल. विवाह जुळेल. संतती होईल. कायमस्वरूपी नोकरी मिळेल. चंद्रबल– १, १४, १७, १८, १९, २५, २६, २७, २९

वृषभ – महिना प्रगतीकारक राहील. मानसन्मान मिळेल. आर्थिक प्राप्ती चांगली होईल. परदेशगमन घडेल. प्रलोभने टाळा. धंदा–नोकरीत मोठ्या उलाढाली होतील. अधिकार नीट चालणार नाहीत. विपरीत घटनेतून लाभ संभवतो. चंद्रबल– १, १५, १६, २०, २१, २७, २८, २९, ३०

मिथुन – पितृसम व्यक्तीला त्रास संभवतो. धंदा–व्यवसायात अति धाडस करू नका. विवाह जुळेल. संतती होईल. आर्थिक प्राप्ती चांगली होईल. अपमानाचे प्रसंग येतील. कायदेशीर बाबी सांभाळा. मानसन्मान मिळेल. वाहनसौख्य लाभेल. चंद्रबल– १४, १७, १८, १९, २२, २४, ३०, ३१

कर्क – पूर्वार्धात खर्च हाताबाहेर जाईल. धंदा–व्यवसायात अस्थिरता निर्माण होईल. अधिकार नीट चालणार नाहीत. उत्तरार्धात कायदेशीर बाबी सांभाळा. नातेवाईकांची ये–जा वाढेल. त्यांच्यासाठी खर्च होईल. अडचणी, विलंब, अनुभवाल. चंद्रबल– १५, १६, २०, २१, २५, २६

सिंह – प्रेमविवाहास परवानगी मिळेल. सत्संग घडेल, पण भावनिक वादळे, अहंकाराला आवर घातला पाहिजे. परदेशगमन घडेल. आर्थिक प्राप्ती चांगली राहील. भानगडीच्या व्यवहारापासून दूर रहा. मंगल कार्ये होतील. चंद्रबल– १, १५, १७, १९, २२, २३, २४, २७, २९

कन्या – कामे यशस्वी होतील. विसरभोळेपणामुळे नुकसान संभवते. विपरीत घटनेतून लाभ संभवतो. संवेदनशीलता वाढेल. घरापासून दूर जावे लागेल. शारीरिक तक्रारी मोठे स्वरूप धारण करतील. स्पर्धकांचा अंदाज घ्या. चंद्रबल– १७, १९, २०, २१, २५, २६, ३०, ३१

तूळ – मनाची कुचंबणा होईल. जवळच्या व्यक्तींना दुखवू नका. विसरभोळेपणामुळे नुकसान संभवते. कामे यशस्वी होतील. तुमच्या कामाचा इतरांच्यावर नक्की प्रभाव पडेल. पुरस्कार मिळतील. विवाह जुळेल. आर्थिक प्राप्ती चांगली होईल. चंद्रबल– १, १४, २०, २१, २४, २७, २८, २९

वृश्चिक – मनाची कुचंबणा होईल. प्रसूती असेल तर त्रास होईल. हाताखालील व्यक्तींच्याकडून अपेक्षा ठेवू नका. शेती–बागायती, प्रॉपर्टीची कामे होतील. प्रवासाचे योग येतील. शिक्षणात अडचणी निर्माण होतील. मानसिक उद्विग्नता अनुभवाल. चंद्रबल– १४, १६, २२, २३, २६, ३०, ३१

धनू – आर्थिक लाभासाठी नवीन उपाययोजना कराल. कामात यश मिळेल. भावंडांना त्रास संभवतो. उत्तरार्धात मन उद्विग्न होईल. गृहसौख्य बिघडेल. संततीवर प्रेम राहील. सर्व क्षेत्रात प्रगतीपथावर रहाल. विवाह जुळेल. संतती होईल. चंद्रबल– १, १५, १७, १८, २५, २७, २८

मकर – कौटुंबिक समस्या, घशाचे विकार जाणवतील. उत्तरार्धात कामे यशस्वी होतील, पण खोटे दस्तऐवज करू नका. निर्णायक कामात यश मिळेल. विचार क्रांतिकारक राहतील. सद्सद्विवेकबुध्दी जागृत ठेवा. विलंब गृहित धरा. चंद्रबल– १, १७, १९, २०, २७, २९, ३०, ३१

कुंभ – खूप महत्त्वाकांक्षी व उद्योगी रहाल. नवीन कल्पना सुचतील. वाहनसौख्य लाभेल. प्रॉपर्टीची कामे होतील. मानसिक उन्नती होईल. कुटुंबातील व्यक्तींच्या तब्येतीची काळजी घ्या. विवाह जुळेल विलंब, त्रास, अडचणी अनुभवाल. चंद्रबल– २०, २१, २३, २४, ३०, ३१

मीन – अनेक प्रकारचे खर्च उद्भवतील. कायदेशीर बाबींशी संबंध येईल. यशाची शक्यता कमी राहील. आर्थिक प्राप्ती होईल. संतती होईल. महत्त्वाकांक्षी, संवेदनशील रहाल. विलंब, अडचणी अनुभवाल. उत्तरार्ध चांगला जाईल. चंद्रबल– १५, १६, २२, २३, २४, २५, २६

पंचांग (मुंबई वेळेप्रमाणे)

मार्च २०२४ श्री शालिवाहन शके १९४५ — माघ - फाल्गुन विक्रम संवत् २०८०

ता.	वार	तिथी	ता.मि. पर्यंत	नक्षत्र	ता.मि. पर्यंत	योग	ता.मि. पर्यंत	करण	ता.मि. पर्यंत	चंद्रराशी	सूर्योदय	सूर्यास्त	भा.सौर दिनांक
मार्च		माघ											फाल्गुन
०१	शुक्र	कृ.षष्ठी	अहोरात्र	स्वाती	१२.४७	ध्रुव	१८.१३	गर	१९.१२	तूळ	०७.००	१८.४२	११
०२	शनि	कृ.षष्ठी	०७.५३	विशाखा	१४.४१	व्याघात	१८.०५	विष्टि	२०.२४	०८.१६ नं.वृश्चिक	०६.५९	१८.४३	१२
०३	रवि	कृ.सप्तमी	०८.४४	अनुराधा	१५.५४	हर्षण	१७.२३	बालव	२०.५२	वृश्चिक	०६.५८	१८.४३	१३
०४	सोम	कृ.अष्टमी	०८.४८	ज्येष्ठा	१६.२०	वज्र	१६.०४	तैतिल	२०.३२	१६.२० नं.धनू	०६.५७	१८.४३	१४
०५	मंगळ	कृ.नवमी	०८.०४	मूळ	१५.५९	सिध्दि	१४.०७	वणिज	१९.२३	धनू	०६.५७	१८.४४	१५
		कृ.दशमी	३०.३०										
०६	बुध	कृ.एकादशी	२८.१३	पूर्वाषाढा	१४.५१	व्यतिपात	११.३२	बव	१७.२७	२०.२७ नं.मकर	०६.५६	१८.४४	१६
०७	गुरु	कृ.द्वादशी	२५.२०	उत्तराषाढा	१३.०२	वरियन	०८.२३	कौलव	१४.५१	मकर	०६.५५	१८.४४	१७
						परिघ	२८.४५						
०८	शुक्र	कृ.त्रयोदशी	२१.५८	श्रवण	१०.४०	शिव	२४.४५	गर	१४.४२	२१.२० नं.कुंभ	०६.५४	१८.४५	१८
०९	शनि	कृ.चतुर्दशी	१८.१८	धनिष्ठा	०७.५४	सिध्द	२०.३२	विष्टि	०८.०९	कुंभ	०६.५४	१८.४५	१९
				शततारका	२८.५५			चतुष्पाद	२८.२४				
१०	रवि	कृ.अमावास्या	१४.३०	पू.भाद्रपदा	२५.५५	साध्य	१६.१३	किंस्तुघ्न	२४.३७	२०.४० नं.मीन	०६.५३	१८.४५	२०
		फाल्गुन											
११	सोम	शु.प्रतिपदा	१०.४५	उ.भाद्रपदा	२३.०३	शुभ	११.५७	बालव	२०.५७	मीन	०६.५२	१८.४५	२१
१२	मंगळ	शु.द्वितीया	०७.१३	रेवती	२०.२९	शुक्ल	०७.५२	तैतिल	१७.३५	२०.२९ नं.मेष	०६.५१	१८.४६	२२
		शु.तृतीया	२८.०४			ब्रह्मा	२८.०७						
१३	बुध	शु.चतुर्थी	२५.२६	अश्विनी	१८.२४	ऐंद्र	२४.४७	वणिज	१४.४०	मेष	०६.५०	१८.४६	२३
१४	गुरु	शु.पंचमी	२३.२६	भरणी	१६.५५	वैधृति	२१.५८	बव	१२.२०	२२.३९ नं.वृषभ	०६.५०	१८.४६	२४
१५	शुक्र	शु.षष्ठी	२२.०९	कृत्तिका	१६.०७	विष्कंभ	१९.४४	कौलव	१०.४१	वृषभ	०६.४९	१८.४६	२५
१६	शनि	शु.सप्तमी	२१.३८	रोहिणी	१६.०४	प्रीति	१८.०६	गर	०९.४७	२८.२० नं.मिथुन	०६.४८	१८.४७	२६
१७	रवि	शु.अष्टमी	२१.५२	मृग	१६.४६	आयुष्मान	१७.०४	विष्टि	०९.३९	मिथुन	०६.४७	१८.४७	२७
१८	सोम	शु.नवमी	२२.४८	आर्द्रा	१८.०९	सौभाग्य	१६.३५	बालव	१०.१५	मिथुन	०६.४६	१८.४७	२८
१९	मंगळ	शु.दशमी	२४.२१	पुनर्वसु	२०.०९	शोभन	१६.३५	तैतिल	११.३१	१३.३६ नं.कर्क	०६.४५	१८.४७	२९
२०	बुध	शु.एकादशी	२६.२२	पुष्य	२२.३७	अतिगंड	१६.५९	वणिज	१३.१८	कर्क	०६.४५	१८.४८	३०
													चैत्र
२१	गुरु	शु.द्वादशी	२८.४४	आश्लेषा	२५.२६	सुकर्मा	१७.४०	बव	१५.३१	२५.२६ नं.सिंह	०६.४४	१८.४८	१
२२	शुक्र	शु.त्रयोदशी	अहोरात्र	मघा	२८.२७	धृति	१८.३३	कौलव	१७.५९	सिंह	०६.४३	१८.४८	२
२३	शनि	शु.त्रयोदशी	०७.१७	पू.फाल्गुनी	अहोरात्र	शूल	१९.३३	गर	२०.३५	सिंह	०६.४२	१८.४८	३
२४	रवि	शु.चतुर्दशी	०९.५४	पू.फाल्गुनी	०७.३३	गंड	२०.३२	विष्टि	२३.१२	१४.१९ नं.कन्या	०६.४१	१८.४९	४
२५	सोम	शु.पौर्णिमा	१२.२९	उ.फाल्गुनी	१०.३६	वृध्दि	२१.२८	बालव	२५.४३	कन्या	०६.४०	१८.४९	५
२६	मंगळ	कृ.प्रतिपदा	१४.५५	हस्त	१३.३२	ध्रुव	२२.१६	तैतिल	२८.०३	२६.५५ नं.तूळ	०६.४०	१८.४९	६
२७	बुध	कृ.द्वितीया	१७.०६	चित्रा	१६.१४	व्याघात	२२.५२	वणिज	३०.०४	तूळ	०६.३९	१८.४९	७
२८	गुरु	कृ.तृतीया	१८.५६	स्वाती	१८.३७	हर्षण	२३.११	बव	अहोरात्र	तूळ	०६.३८	१८.५०	८
२९	शुक्र	कृ.चतुर्थी	२०.२०	विशाखा	२०.३५	वज्र	२३.१०	बव	०७.४२	१४.०८ नं.वृश्चिक	०६.३७	१८.५०	९
३०	शनि	कृ.पंचमी	२१.१३	अनुराधा	२२.०२	सिध्दि	२२.४५	कौलव	०८.५१	वृश्चिक	०६.३६	१८.५०	१०
३१	रवि	कृ.षष्ठी	२१.३०	ज्येष्ठा	२२.५६	व्यतिपात	२१.५२	गर	०९.२७	२२.५६ नं.धनू	०६.३५	१८.५०	११

दि.१ मार्च रोजी सूर्योदयी : रवि, बुध, शनि–कुंभ, चंद्र–तूळ, मंगळ, शुक्र, प्लुटो–मकर, गुरु, हर्षल–मेष, नेपच्यून–मीन राशीत राहील. दि.७ मार्च बुध–मीन, दि.७ मार्च शुक्र–कुंभ, दि.१४ मार्च रवि–मीन, दि.१५ मार्च मंगळ–कुंभ, दि.२५ मार्च बुध–मेष, दि.३१ मार्च शुक्र–मीन राशीत प्रवेश करील.
माघ अमावास्या प्रारंभ– शनिवार दि. ९ मार्च सायं.०६.१८, समाप्ती– रविवार दि.१० मार्च दुपारी ०२.३०
फाल्गुन पौर्णिमा प्रारंभ– रविवार दि.२४ मार्च सकाळी ०९.५४, समाप्ती– सोमवार दि.२५ मार्च दुपारी १२.२९